



MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
BESCHERMING ALS MONUMENT VAN MILITAIRE BOUWWERKEN UIT WO II

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING,

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004 en 10 maart 2006;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juli 2004 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 15 oktober 2004 en van 19 mei 2006;

Gelet op het ministerieel besluit van 20 januari 2006 houdende ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 07 december 2006,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004 en 10 maart 2006:

1° Wegens de historische waarde:

- als monument:

De restanten van het weerstandsnest Ludendorf, gelegen te Brugge (Dudzele), Westkapelse Steenweg 160;

bekend ten kadaster:

Brugge, 15e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) Z.NR. (DEEL);

Brugge, 15e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) Z.NR. (DEEL).

2° Wegens de historische waarde:

- als monument:

Het restant van het steunpunt Blankenberghe Mole, gelegen te Blankenberge (Blankenberge), Wenduinse Steenweg +3;

bekend ten kadaster:

Blankenberge, 1e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) Z.NR. (DEEL).

3° Wegens de historische waarde:

- als monument:

De restanten van het steunpunt Westlich Den Haan, gelegen te De Haan (Klemskerke), Koninklijke Baan ZNR;

bekend ten kadaster:

De Haan, 1e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 5B (DEEL).

4° Wegens de historische waarde:

- als monument:

De restanten van de Spoorwegbatterij E 690, gelegen te Bredene (Bredene), Koninklijke Baan ZNR; bekend ten kadaster: Bredene, 1e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 20W(DEEL).

5° Wegens de historische waarde:

- als monument:

De magazijnbunker deeluitmakend van het Steunpunt Hafem, gelegen te Oostende (Oostende), Slipwaykaai ZNR; bekend ten kadaster: Oostende, 2e afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 829C(DEEL).

6° Wegens de historische waarde:

- als monument:

De transformatorbunker deeluitmakend van het steunpunt Hafem, gelegen te Oostende (Oostende), Dokter Eduard Moreauxlaan ZNR; bekend ten kadaster: Oostende, 2e afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 501P.

7° Wegens de historische waarde:

- als monument:

De transformatorbunker deeluitmakend van het Steunpunt Hafem, gelegen te Oostende (Oostende), Godetiastraat ZNR; bekend ten kadaster: Oostende, 2e afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 70N5.

8° Wegens de historische waarde:

- als monument:

De geschuttsbunker deeluitmakend van het Panzer Steunpunt Blaue Schleuse, gelegen te Bredene (Bredene), Brugsesteenweg +37; bekend ten kadaster: Bredene, 2e afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 62D(DEEL).

9° Wegens de historische waarde:

- als monument:

De geschuttskazemat deeluitmakend van het Steunpunt Oostende Landfront, gelegen te Oostende (Zandvoorde(Oostende)), Polderdijk 2; bekend ten kadaster: Oostende, 12e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 612B(DEEL).

10° Wegens de historische waarde:

- als monument:

De observatiepost deeluitmakend van het Steunpunt Oostende Landfront, gelegen te Oostende (Zandvoorde(Oostende)), Polderdijk ZNR; bekend ten kadaster: Oostende, 12e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 614D(DEEL).

11° Wegens de historische waarde:

- als monument:

De restanten van de veldbatterij deeluitmakend van het steunpunt Oostende Landfront, gelegen te Oostende (Zandvoorde(Oostende)), Grintweg 121; bekend ten kadaster: Oostende, 12e afdeling, sectie C, perceelnummer(s) 235B(DEEL).

12° Wegens de historische waarde:

- als monument:

De schuilbunker deeluitmakend van het Steunpunt Oostende Landfront, gelegen te

Oostende (Zandvoorde(Oostende)), Stationsstraat ZNR;

bekend ten kadaster:

Oostende, 12e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) Z.NR.(DEEL).

13° Wegens de historische waarde:

- als monument:

De commandopost deeluitmakend van het Steunpunt Iltis Oostende Landfront, gelegen te

Oostende (Stene), Oudstationstraat 8;

bekend ten kadaster:—

Oostende, 9e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 205T4 (DEEL).

14° Wegens de historische waarde:

- als monument:

De restanten van het Steunpunt Seydlitz, gelegen te

Middelkerke (Westende), Koning Ridderdijk ZNR; Strandlaan ZNR;

bekend ten kadaster:

Middelkerke, 10e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) Z.NR.(DEEL), 2Y2 (DEEL);

Middelkerke, 11e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) Z.NR.(DEEL), 1L3 (DEEL).

15° Wegens de historische waarde:

- als monument:

De vuurleidingsbunker deeluitmakend van het Steunpunt aan het Sint-Laureinstrand, gelegen te

Middelkerke (Westende), Koninklijke Baan 151;

bekend ten kadaster:

Middelkerke, 11e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 1L3 (DEEL).

16° Wegens de historische waarde:

- als monument:

De restanten van het Steunpunt Seeckt, gelegen te

Nieuwpoort (Nieuwpoort), Kustweg 101;

bekend ten kadaster:

Nieuwpoort, 1e afdeling, sectie H, perceelnummer(s) 3P (DEEL), 3R (DEEL).

17° Wegens de historische waarde:

- als monument:

De restanten van de Marine Kustbatterij Ramien, gelegen te

Nieuwpoort (Nieuwpoort), Oude Zeedijk ZNR;

bekend ten kadaster:

Nieuwpoort, 1e afdeling, sectie F, perceelnummer(s) 6Z, 7P.

18° Wegens de historische waarde:

- als monument:

De restanten van de Kustbatterij WN Karthauserdünen of de ex batterij Groenendijk Plage van de Landmacht, gelegen te

Koksijde (Oostduinkerke), Kinderlaan (Odk) ; Nieuwpoortsteenweg (Odk) 105;

Toekomstlaan (Odk) ;

bekend ten kadaster:

Koksijde, 5e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 780F (DEEL);

Koksijde, 5e afdeling, sectie C, perceelnummer(s) 218A (DEEL), 232 (DEEL), 603D (DEEL), 605E (DEEL);

Nieuwpoort, 2e afdeling, sectie E, perceelnummer(s) 1C3 (DEEL), 1K3 (DEEL), 1L3 (DEEL), 1R3 (DEEL), 109X (DEEL), 114C (DEEL), 114D, 24B (DEEL).

19° Wegens de historische waarde:

- als monument:

De restanten van de commandopost, gelegen te
Diksmuide (Diksmuide), Gasthuisstraat(D) 6; IJzerheemplein(D) 1; Willem
Tellaan(D) 3;

bekend ten kadaster:

Diksmuide, 1e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 145B3 (DEEL);
Diksmuide, 1e afdeling, sectie D, perceelnummer(s) 711F2, 716X2 (DEEL),
717V (DEEL).

20° Wegens de historische waarde:

- als monument:

CONTROLETOREN, gelegen te
Poperinge (Poperinge), Westvleterseweg ZNR;

bekend ten kadaster:

Poperinge, 2e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 493 (DEEL).

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het uitzonderlijke karakter van volgende intrinsieke waarde gemotiveerd.

De **historische waarde** wordt als volgt omschreven.

Deze oorlogssites zijn van belang voor de militaire geschiedenis. Zij geven een beeld van de evolutie in de krijgskunde en de daaraan verbonden technische ontwikkeling. Het betreft de materiële getuigen van de Tweede Wereldoorlog, één van de belangrijkste gebeurtenissen van de 20^{ste} eeuw.

De meeste bunkersites maken deel uit van de Atlantikwall, die samen met de Ostwall, de Südwall en de Westwall, een belangrijk element vormde in de verdediging van het Duitse rijk, kort voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog. De Atlantikwall, die de verdediging van de Atlantische kust tot doel had, strekte zich uit van de Golf van Biscaje tot aan de Noordkaap. De linie, bestaande uit talrijke afzonderlijke bunkers, moest de vijandelijke aanval opdelen in kleine stukken zodat de aanvalskracht gehalveerd werd en de vijand tijd verloor met het opruimen van de afzonderlijke verzetsnesten.

Deze relictten van de Atlantikwall gelegen op Belgisch grondgebied werden na inventarisatie geselecteerd volgens de volgende criteria: de zeldzaamheid van de constructie, de interessante functie, bepaalde merkwaardige camouflagepatronen, de samenhang in de cluster en/ of de ruimere lokale groep, de plaats en functie in de algemene structuur van de Atlantikwall.

De **specifieke waarden** van elke site afzonderlijk worden als volgt omschreven.

1. De restanten van het **Weerstandsnest Ludendorf te Dudzele** vormen een representatief voorbeeld van een weerstandsnest in de tweede verdedigingslinie. Deze gevechtspositie aan weerskanten van het Schipdonkkanaal had als taak de brug over het kanaal te verdedigen. Het weerstandsnest wordt gevormd door vier machinegeweer-opstellingen (Tobruks). De vierde machinegeweer-opstelling wordt gevormd door de Tobruk van de enige manschappenbunker, een Regelbau 621 Neu (origineel: "Gruppenunterstand")

2. Het restant van het **Steunpunt Blankenberge-Mole te Blankenberge** maakte deel uit van een omvangrijk en belangrijk steunpunt dat als doel had de havengeul te verdedigen. Het restant omvat een geschutsbunker, van een type dat uniek is voor België, en zelfs uitzonderlijk genoemd kan worden voor de hele Noordzeekust. Deze gaaf bewaarde geschutsbunker was uitgerust voor een anti-tankkanon dat de havengeul en het strand in oostelijke richting flankeerde. Het betreft een Regelbau 680.

3. De restanten van het **Steunpunt Westlich den Haan te De Haan** vormden oorspronkelijk de luchtafweer van een belangrijk radarcentrum. Thans resten er nog twee Vf-bunkers ("Verstärkt feldmäßig": betonnen constructies met wanden van minder dan 2 m) voor Le FlaK ("Leichte Flugzeug Abwehr Kanone"). De benedenverdieping diende als verblijf. De opstelling voor het kanon was voorzien op het dak. Voornamelijk het ongebruikelijke model van de FlaK bunkers maakt deze site interessant.

4. De restanten van **de Spoorwegbatterij E690** maakten deel uit van de verdediging van de torpedobootbasis op de oostoever in Oostende, die in 1941 werd geïnstalleerd. Op de top van de duinengordel staat de gaaf bewaarde **vuurleidingspost** van de spoorwegbatterij, een **Regelbau 636**. De ingang, in chicanevorm om rechtstreeks binnenschieten te voorkomen, is afgesloten met een bewaarde tweeledige pantserdeur van het type 434P01. De middenste en grootste ruimte was de rekenkamer waar de observatiegegevens werden omgezet in concrete waarden om de kanonnen te richten. De rekenkamer wordt links en rechts geflankeerd door twee smallere kamers, de radiokamer waar de inkomende berichten werden verwerkt en het bemanningsverblijf. Ook de nooduitgang is bewaard. Op het dak bevindt zich tenslotte de kuip voor de afstandsmeter van waar de opgemeten gegevens werden doorgestuurd aan de rekenkamer. Vanaf het dak komt men ook in de Tobruk voor de nabijverdediging. Iets meer oostelijk van de vuurleidingspost ligt een **Regelbau 621**, volledig onder de grond gebouwd en bereikbaar via een mini-souterrain.

Samen met de andere te behouden sites rond Oostende geeft deze spoorwegbatterij een duidelijk en samenhangend beeld van de Duitse verdedigingsstrategie. Als geheel kan de verdediging van de havenstad Oostende bovendien de vergelijking met andere Europese sites doorstaan.

5. De **magazijnbunker te Oostende** maakte deel uit van de algemene verdediging van de havenstad Oostende, meer bepaald van het **Steunpunt Hafan**. Het betreft een relatief grote bunker op L-vormig grondplan.

Samen met de andere te behouden sites rond Oostende, met name de transformatorbunkers (voorgesteld onder nr. 6 en 7), de reeds beschermde Marine Kustbatterijen Hundius en de Halve Maan, en de Mortierbunker 633, geeft deze bunker een duidelijk en samenhangend beeld van de Duitse verdedigingsstrategie, gekend onder de naam "**Stützpunktgruppe Ostende**" (steunpuntgroep). De nog bewaarde verdedigingsstructuren uit de tweede Wereldoorlog rond Oostende onderscheiden zich als dusdanig zelfs op Europees niveau.

6 en 7. De **transformatorbunkers te Oostende** maakten deel uit van de algemene verdediging van de Havenstad Oostende, meer bepaald van het **Steunpunt Hafan**. De verdeling van elektriciteit voor de Stad Oostende gebeurde vanuit deze bunkers.

Samen met de andere te behouden sites rond Oostende, met name de magazijnbunker (vermeld onder nr. 5), de reeds beschermde Marine Kustbatterijen Hundius en de Halve Maan, en de Mortierbunker 633, geeft deze bunker een duidelijk en samenhangend beeld van de Duitse verdedigingsstrategie, gekend onder de naam "**Stützpunktgruppe Ostende**" (steunpuntgroep). De nog bewaarde verdedigingsstructuren uit de Tweede Wereldoorlog rond Oostende onderscheiden zich als dusdanig zelfs op Europees niveau.

8. Het havengebied ~~met~~ de torpedobootbunker en de twee kustbatterijen (Marine kustbatterijen Kursaal en Hundius) werden in het binnenland verdedigd met een anti-tankgracht waarlangs verschillende mitrailleur- en geschutsbunkers opgesteld waren. Aansluitend bij de reeds beschermde mitrailleurbunkers van het PzStP Stene (type 630) maakt de bescherming van drie bijkomende geschutsbunkers van de binnenlandse verdedigingslinie van

de stad Oostende, waaronder deze **geschutsbunker te Bredene**, het overzicht compleet. Deze geschutsbunker maakte deel uit van het **Panzer Steunpunt Blaue Schleuse**. Van dit omvangrijk steunpunt blijft er slechts één bunker voor anti-tankgeschut met een bemanningsverblijf over.

Samen met de andere bewaarde sites rond Oostende vervolledigt deze bunker een duidelijk en samenhangend beeld van de Duitse verdedigingsstrategie. Bovendien is dit type niet alleen zeldzaam voor België, maar deze bunker bewaart ook nog de pantserplaat die het kanon beschermde. Dit alleen is al zeer uitzonderlijk omdat kort na de oorlog al het staal gerecupereerd werd.

9. De **geschutskazemat te Zandvoorde** maakte deel uit van de algemene verdediging van de havenstad Oostende, meer bepaald van het **Steunpunt Oostende Landfront**. Deze geschutskazemat werd opgetrokken ter verdediging van de zuidelijke flank van het Landfront en past in het "**Schartenbau Program**" waarbij alle geschut werd overbunkerd: normaal stonden deze stukken op een open bedding, maar door het "**Schartenbau Program**" moest alle geschut overbunkerd worden. Deze bunker werd specifiek voor één type geschut ontworpen, met name een 5 cm KwK (tankkanon) op vaste affuit. De geschutskazemat vormde een cluster met de kleine bakstenen observatiepost iets verderop (voorgesteld onder nr. 10).

Samen met de andere te behouden sites rond Oostende draagt de geschutskazemat te Zandvoorde bij tot het duidelijke en samenhangende beeld van de Duitse verdedigingsstrategie, gekend onder de naam "**Stützpunktgruppe Ostende**" (steunpuntgroep). De nog bewaarde verdedigingsstructuren uit de tweede Wereldoorlog rond Oostende onderscheiden zich als dusdanig zelfs op Europees niveau.

10. De **observatiepost te Zandvoorde** maakte deel uit van de algemene verdediging van de havenstad Oostende, meer bepaald van het **Steunpunt Oostende Landfront**. De Polderdijk, die de zuidelijke flank van het Landfront uitmaakte, was verdedigd door een geschutskazemat (voorgesteld onder nr. 9) en iets verderop een kleine bakstenen observatiepost. De observatiepost diende om een scherpe bocht in het oude spoorwagtraject te bewaken.

Samen met de andere te behouden sites rond Oostende geeft deze bunker een duidelijk en samenhangend beeld van de Duitse verdedigingsstrategie, gekend onder de naam "**Stützpunktgruppe Ostende**" (steunpuntgroep). De nog bewaarde verdedigingsstructuren uit de tweede Wereldoorlog rond Oostende onderscheiden zich als dusdanig zelfs op Europees niveau.

11. De restanten van de **veldbatterij te Zandvoorde** maakten deel uit van de algemene verdediging van de havenstad Oostende, meer bepaald van het **Steunpunt Oostende Landfront**. Deze goed bewaarde site ligt ten zuiden van de voormalige spoorweg van Oostende naar Torhout en ten noorden van Zandvoorde. De kanonnen van de batterij stonden op grote open beddingen van baksteen bezet met een betonlaag. In het midden van de batterij stond een kleine Vf manschappenbunker. De grote en complexe vorm van deze open beddingen maakt de site interessant. Opmerkelijk is ook het feit dat de Duitsers één model bedding gebruikt hebben voor twee constructies en dat ze hetzelfde model in spiegelbeeld gebouwd hebben voor de twee andere. Bovendien ligt deze batterij op dezelfde lijn van de reeds beschermde veldbatterijen in de polders: Adinkerke, Westende (Bamburg), Leffinge, Stene.

Samen met de andere te behouden sites rond Oostende geeft deze bunker een duidelijk en samenhangend beeld van de Duitse verdedigingsstrategie, gekend onder de naam "**Stützpunktgruppe Ostende**" (steunpuntgroep). De nog bewaarde verdedigingsstructuren uit de tweede Wereldoorlog rond Oostende onderscheiden zich als dusdanig zelfs op Europees niveau.

12. De **schuilbunker te Zandvoorde** maakte deel uit van de algemene verdediging van de havenstad Oostende, **Steunpunt Oostende Landfront**. De Duitsers bouwden allerhande types van dergelijke "Luftschutzbunkers" of schuilbunkers om burgers en arbeiders in steden, industriegebieden, havens en aan spoorwegen te beschermen tegen bombardementen. Voor onze streken is het echter één van de weinige bewaarde schuilbunkers die door de Duitsers werd opgericht om de burgerbevolking te beschermen. In de Duitse steden konden deze bouwwerken reusachtig groot worden, bij ons bleven zij eerder klein. De bunker wordt gekarakteriseerd door het zeer spits toelopende dak om er bommen op te laten afketsen. Aan weerszijden is er een ingang die toegang geeft tot een centrale kamer. De deuren in de bunker zijn origineel.

Samen met de andere te behouden sites rond Oostende geeft deze bunker een duidelijk en samenhangend beeld van de Duitse verdedigingsstrategie, gekend onder de naam "**Stützpunktgruppe Ostende**" (steunpuntgroep). De nog bewaarde verdedigingsstructuren uit de tweede Wereldoorlog rond Oostende onderscheiden zich als dusdanig zelfs op Europees niveau.

13. De **commandopost te Stene** maakte deel uit van de algemene verdediging van de havenstad Oostende, meer bepaald van het **Steunpunt Iltis Oostende Landfront**. Deze bunker maakte deel uit van een uitgebreid steunpunt met verschillende bunkers waaronder de commandobunker, een communicatie-, een verpleeg-, een water- en twee manschappenbunkers. Enkel de commandobunker is bewaard. De bunker is bijzonder interessant omwille van de talrijk bewaarde uitrustingsstukken, zoals onder meer stalen deuren, filters en schakelkastjes. Bovendien draagt de commandobunker bij tot het algemene beeld van de lokale bevelvoering van de Atlantikwall.

Samen met de andere te behouden sites rond Oostende geeft deze bunker een duidelijk en samenhangend beeld van de Duitse verdedigingsstrategie, gekend onder de naam "**Stützpunktgruppe Ostende**" (steunpuntgroep). De nog bewaarde verdedigingsstructuren uit de tweede Wereldoorlog rond Oostende onderscheiden zich als dusdanig zelfs op Europees niveau.

14. De restanten van het **Steunpunt Seydlitz aan het Sint-Laureinsstrand te Westende** vormen een vrij gaaf bewaarde bunkersite aan de Belgische kust. De site omvat een aantal bijzondere constructies, waaronder de tobruks met een ronde vorm, de keukenbunker en de anti-tankmuur. Dit bewaarde restant van de anti-tankmuur is uniek voor België. Ook de ronde gevechtspositie van de tobruks is eerder uitzonderlijk, normaal gezien treft men een octogonale vorm aan. De keukenbunker, Regelbau 7a, heeft een aanbouw en een mooi bewaard bunkernummer alsook het opschrift "L" ("Leicht") dat een lichte constructie aanduidt.

De restanten van het Steunpunt Seydlitz vormen samen met de vuurleidingsbunker voorgesteld onder nr. 15 een samenhangend geheel.

15. De **vuurleidingsbunker te Westende** maakte eveneens deel uit van het steunpunt aan het **Sint-Laureinsstrand** en is waardevol omwille van zijn karakteristieke vorm. Het gaat om de restant van een kustbatterij uit het begin van de Tweede Wereldoorlog die later door de Duitsers verlaten werd. Vanop de bewaarde vuurleidingspost werd de batterij geleid. Op de benedenverdieping heeft men een bedekte toegang en een gang die toegang geeft tot de vermoedelijke rekenkamer van de batterij. In de gang kan men via een spakenladder naar de bovenverdieping van waaruit toegang tot een observatielokaal.

De restanten van het Steunpunt Seydlitz vormen samen met de vuurleidingsbunker voorgesteld onder nr. 15 een samenhangend geheel.

16. De restanten van het **Steunpunt Seeckt te Lombardsijde** omvatten een bewaarde manschappenbunker, een machinebunker voor een stoomgenerator en een universele bunker die zowel voor manschappen als voor de opslag van

diverse materialen gebruikt kon worden. Daarnaast zijn ook nog de resten van een vermoedelijke Flaksite voor licht luchtafweergeschut bewaard. De bunkers maakten oorspronkelijk deel uit van een groot steunpunt. Precies deze combinatie en samenhang tussen de diverse functies, als resten van een vrij groot steunpunt, maken de site uitzonderlijk.

17. De restanten van **de Marine Kustbatterij Ramien te Nieuwpoort** vormen een interessante site omwille van het groot aantal bewaarde bouwwerken. Ten oosten van de IJzermonding was reeds in 1942 een batterij gelegen. Vanaf februari 1943 installeerden de Duitsers er de marine kustbatterij Ramien, aanvankelijk met kanonnen op open beddingen. Een jaar later begon men aan de bouw van geschutskazematten. Vandaag zijn nog zeven bunkers met diverse functies bewaard. Op twee modellen na gaat het om vroege marine ontwerpen die nog nergens anders werden aangetroffen. De unieke keukenbunker vormt een uitzondering: het is een Regelbau 645, een type dat vanaf het eerste kwartaal van 1943 werd gebouwd. De bunker omvat een garage voor het mobiele fornuis en een voorraadkamer. Daarnaast is ook de grootste bunker een Regelbau van een type dat ten noorden van Boulogne ook werd aangetroffen. Het is een manschappenbunker met grote kamers voor de soldaten en kleinere voor de officieren en onderofficieren. Een kleinere manschappenbunker met twee troepenkamers ligt net achter de keukenbunker. Een derde manschappenbunker - rechts van de keukenbunker - is volledig ingegraven en heeft een kamer voor tien soldaten en een kamer voor een officier of twee onderofficieren. De munitie werd vermoedelijk opgeslagen in een bunker met één lokaal. De aanwezigheid van twee WC-bunkers toont aan dat het om een dichtbevolkt steunpunt ging. Samen met de keukenbunker bewijst dit type dat de Kriegsmarine meer aandacht aan hun kustbatterijen besteedde dan de landmacht. Om de site te vervolledigen vindt men hier ook nog twee gaaf bewaarde loopgravenstelsels met schuttersposities en een Tobruk.

18. De restanten van **de kustbatterij WN Karthauserdünen te Nieuwpoort en Oostduinkerke** geven een goed beeld van de manier waarop de landmacht in het begin van de oorlog een batterij installeerde: al in 1941 was er op deze plaats een batterij gelegen. De site is interessant omwille van het groot aantal bewaarde bouwwerken. Het betreft een 37-tal constructies, waaronder twee soorten Wellblech bunkers voor manschappen, alsook verschillende kleine constructies voor opslag of munitie. Het is opmerkelijk dat op deze site ook enkele Belgische bunkers uit de Eerste Wereldoorlog bewaard zijn, te herkennen aan hun kleinere afmetingen en/of de mindere kwaliteit van beton en afwerking.

19. De restanten van **de commandopost te Diksmuide** dragen bij tot het algemene beeld van de bevelvoering van de Atlantikwall. Gedurende de Tweede Wereldoorlog was in Diksmuide een commandopost van een Duitse legereenheid gelegen. Vanaf 1942 bouwde men deze site verder uit tot een bunkerdorp voor de bevelvoering van de divisie van de regio. Twee kenmerkende bunkers zijn bewaard, met name de commandobunker (Regelbau 117b) en de transmissiebunker voor de hogere bevelvoering (Regelbau 618). De bunkers zijn gebouwd in sterkte A (i.e. voorzien van drie meter dikke wanden) wat eerder uitzonderlijk is. De transmissiebunker kan beschouwd worden als een tamelijk zeldzame constructie. Op één van de muren bevindt zich nog een goed bewaard bunkernummer.

20. De **controletoren te Poperinge** is interessant als één van de sporen van de luchtoorlog tijdens de Tweede Wereldoorlog. De regio rond Poperinge werd, bij gebrek aan industriële en communicatieinfrastructuur, op zich niet gebombardeerd. De geallieerde eskaders vlogen er wel langs op weg naar Duitsland en/ of naar de rest van Vlaanderen en Noord-Frankrijk. Duitse jachtvliegtuigen, gestationneerd op vliegvelden bij Poperinge en Vlamertinge, probeerden die eskaders te onderscheppen. De controletoren van

van Poperinge hoorde bij het Duitse vliegveld "Flugplatz Peselhoek", dat vanaf augustus 1940 werd aangelegd. Het is een bakstenen toren met vierkante basis (zijde: 5,7 meter). Opmerkelijk is de zorgvuldige afwerking van de bakstenen constructie. Net boven de grond zijn de hoeken van de toren afgerond. De hoogte wordt geschat op 13 meter. De toren telt een halfondergrondse benedenverdieping, een gelijkvloerse verdieping met ingang, drie verdiepingen en een via een metalen ladder toegankelijk dakniveau. Boven op het dak was een zoeklicht geplaatst dat tot 5km ver kon schijnen. De bakstenen resten van de basis voor het zoeklicht kunnen nog terug gevonden worden.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994), gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006 (Belgisch Staatsblad 22 augustus 2006).

Brussel,

26 FEB. 2007

Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening,



Dirk VAN MECHELEN.